

4. TÜRKİYE KUŞ KONFERANSI

ÇÖLDE FLAMİNGO İZLERİ

Sultansazlığı'na yaptığımız gezi belki de konferansın en "çarpıcı" anlarıydı. Kum fırtınasına karşın kuş gözlemlemek için yürümeye çalışan bizleri bekleyen tek şeyse, kumdaki flamingo tüyleriydi. Gölün kuruyan suları, bütün yaşam belirtilerini de birlikte götürmüş ve bize büyük bir çölün yalnızlığını bırakmıştı.

Özge Balkız

21-23 Nisan tarihleri arasında Kayseri'de gerçekleştirilen 4. Türkiye Kuş Konferansı daha yapılmadan herkesin ağzında bir efsane gibi dolaşmaya başlamıştı. Sebep mi? Bir söylentiye göre tam 150 kişinin katılımı bekleniyordu konferansa. Böylesi bir kalabalık, kuş gözlem tarihinde ilk defa bir araya geliyordu. 9 farklı şehirden gelmiş bu gözlemcilerin kimi amatör, kimisiyse hayatlarını kuş gözlemciliğine adanmış uzmanlardı.

Ankara'dan gelen ekip olarak sabah saatlerinde Kayseri'ye ulaşmış, Erciyes Üniversitesi kampüsüne doğru hızlı adımlarla ilerliyorduk. Kampüste bekleyen Erciyes Kuş Gözlem Topluluğu'ndan (Erkuş) arkadaşlar, bizi yurtlar bölgesine kadar geçirdiler. Tüm gözlemcilerin ilk durakları bura-

sı olduğu için her kapı çalındığında bütün gözler "Acaba kimler geldi?" düşüncesiyle kapıya yöneliyordu. Bir iki saat içinde tüm katılımcılar toplanmıştık. Öğleden sonra yapılacak olan Tuzla Palas Gölü gezisi için hazırдық artık. Dürbünler her an bakılmak üze-

Kızıl gerdanlı incir kuşu (*Anthus cervinus*)

re boynumuza asılı, fotoğraf makineleri ellerimizde, hızlı silah çeken kovboylar edasıyla dolaşacaktık gölü.

Çok önemli bir konuma sahip olan Tuzla Palas Gölü, Türkiye'de bugüne kadar insanların dokunmadığı tek tuz gölü. 1993 yılında "Önemli Kuş Alanı" ilan edilen göl, o gün birçoğumuza yeni kuş türleri görme olanağını tanıdı. Büyük bir arı topluluğunu anımsatacak kadar kalabalık hareket etmemize rağmen, kuşlar iyi niyetli olduğumuzu anlamış olacaklar ki, güzel görüntülerini bizden esirgemediler. Yapılan gözlem boyunca, hem yeni hem de deneyimli kuş gözlemcileri, farklı kuş türlerini doyasıya izleme ve inceleme olanağına sahipti. Kızıl gerdanlı incir kuşu (*Anthus cervinus*), birçoğumuz için ilk defa görülen türlere güzel bir ör-

nek. Buradan sonra gittiğimiz Kızılırmak nehri kıyısında da manzarayı ve kayaların tepesindeki iki küçük akbabanın (*Neophron percnopterus*) yuvalarında bizlere verdikleri pozları seyrederek ilk günümüzü tamamladık.

Ertesi sabah, Erciyes Üniversitesi kampüsüne konferans için ayrılan salona gittik. Sırada Türkiye'den 8, yurtdışındansa 2 konuşmacının vereceklere seminerleri dinlemek vardı. Açılış konuşmasını Rektör Prof. Dr. Zeki Yılmaz'ın yaptığı konferansta, Meteoroloji ve Yerçekillerinin Kuşların Süzülmesine Etkisi; Nadir Türler ve İlginç Gözlemlerin Belgelenmesi; Mevye Sineği ve Flamingo: Genetik İdealizmler; Biyoteknoloji Çağı ve Gerçek Dünya gibi ilginç konular yer alıyordu. Seminerlerin en sonundaysa Türkiye'deki 12 kuş gözlem topluluğundan her biri, yürüttükleri çalışmalar hakkında bilgi verdi.

Kayseri'de gerçekleştirilen Kuş Konferansı, Türkiye'de bugüne kadar yapılan 4. Konferans. İlk konferans, 24 Eylül 1991'de Doğal Hayatı Koruma Derneği'nin İstanbul'daki ofisinde, yaklaşık 20 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmişti. 1992'ye gelindiğinde, bu sayı 50'yi bulmuş ve 2. Kuş Gözlem Konferansı 11-12 Temmuz tarihleri arasında Ankara'da (çoğunlukla Ankara'lı kuş gözlemcilerinin katılımıyla) düzenlenmişti. 8 yıllık sessizlikten sonraki dönemde yaşanan hareketlenmeyle 3. Kuş Gözlem Konferansı, 19-20 Kasım 2000 tarihleri arasında tüm Türkiye'den yaklaşık 45 kuş gözlemcisinin katılımıyla Burdur'da yapıldı. Bu yıla katılımcı sayısı tam 150 kişiyi

Sultansazlığı'na yolculuk

Sultansazlığı'na doğru yola koyulduğumuz ilk andan itibaren herkesin aklında büyük bir gölün renkli misafirleriyle bizi karşılayacağına yönelik beklentiler vardı. Her ne kadar yolculuğa kuşlara bakmak için her ara verdiğimizde, kum fırtınası bize bir sulakalanda değil de bir çölde geziyormuşuz izlenimini verse de, biz geziyi yılmadan sürdürdük. Gezinin ilerleyen zamanlarında uzun süre yol almamıza rağmen bir türlü gölü görememiş olmamız herkesin huzursuzlanmaya başlamasına neden oldu. Artık yaptığımız tek şey, gözlerimizi yola dikip beklemek olmuştu. Birçok sefer "işte orada" nidaları otobüsün içinden yükseldiyse de aslında gördüğümüz yalnızca ufak çaplı seraplardı, çünkü Yay Gölü'nde (Sultansazlığı'ndaki iki gölden biri) sudan eser kalmamıştı. Kalan tek şey, gölün geçmişteki evsahipleri flamingoların kumların üstünde kurumaya yüz tutmuş tüyleriydi. Bir de alabildiğine büyük bir boşluk. Yanlış sulama politikaları yüzünden geri dönülmez bir şekilde kuruyan Yay gölü artık hiçbir canlıya ev sahipliği yapamıyor.

buldu. Bu sayının mutluluk verici bir şekilde yükselmesinde sivil toplum örgütlerinin ve üniversite topluluklarının azimli çalışmalarının etkisi kuşku götürmez.

Gelelim konferansın son etkinliği olan, Erciyes Dağı'na ve Sultansazlığı'na yaptığımız unutulmaz geziye...

Aslında Erciyes Dağı'na yaptığımız geziye genel itibarıyla "otobüs yolculuğu" demek daha doğru olur. Çünkü,

Sultansazlığı aslında Türkiye'nin en fazla korunan alanlarından birisi. 1971'de bölgede 45 000 hektarlık bir alan Yaban Hayatı Koruma sahası olarak ayrılmış, 1988'de 17 200 hektarlık bir alana Tabiatı Koruma Alanı statüsü, 1993'teyse SİT Alanı statüsü verilmiş. Bölge 1994'te Türkiye'nin ilk beş Ramsar alanından biri olarak seçilmiş.

Sultansazlığı'na yaptığımız gezi sonrasında hep birlikte oradaki Milli park görevlilerinin bulunduğu Kuş Evi'ne gittik. Görevli, Sultansazlığı'nın bugünkü durumundan kurtarılması ve iyileştirilmesi yönünde üniversitedeki araştırmacıların, Sivil Toplum Kuruluşları'nın işbirliğiyle yapacakları çalışmalardan bahsetti. Ne yazık ki sazlığın iyileştirilmesi, bu çalışmalarda, yine su rejimine müdahaleden geçiyor. Belki de kendi haline bırakılsa bu sistem kendini toparlayacak ve dengeye kavuşacak. Ama bu, bizim sabredebileceğimizden çok daha uzun süreler sonunda olacak.

gezi boyunca dışarıda fırtına şiddetiyle esen rüzgar, otobüsten inmemize pek olanak vermedi. Rüzgarın azaldığı bir sırada bizi bekleyen güzel manzaraysa günü telafi eden tek olaydı. Boyalı hanım kelebeklerinin (*Vanessa cardui*) yüzlerce birden etrafımızı sarmıştı. Biz ne olduğunu anlamaya çalışırken, kelebeklerle ilgilenen bir arkadaşımız bunun, herkesin görme şansını yakalayamadığı bir "kelebek göçü" olduğunu söyledi. Evet düşündüğümüzün aksine kelebekler de, o incecik ve narin vücutlarına karşın göç edebiliyorlar.

Bu gezi sonrası, belki hiçbirimizin aklında, birçok farklı kuş türünü barındıran zengin bir ekosistem, derin mavisıyla bizi büyüleyen bir göl kalmadı ama, yaşadıklarımız gerçekten de çok şey öğrenmemizi sağladı. En başta da ne yapılmaması gerektiğini. Artık herkes biliyor ki, doğanın güzelliğinin biraz olsun farkına varabilen ve onu koruma gerekliliğine inanan insanların sayıları arttıkça, karşılaşılan bu tip manzaralar azalacaktır...

Gölemciler Kızılırmak nehri kıyısında Küçük akbabaları (*Neophron percnopterus*) yuvalarında izlerken

Kaynak: Yazar M., Magnin G., Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları, İstanbul, 1997